

Лична справка за приносите
на
доц.д-р Запрянка Николаева Шиндарска,
ФВМ, ЛТУ-София
кандидат за заемане на академична длъжност “професор”
в професионално направление 6.3. Животновъдство,
област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна
медицина

На вниманието на уважаемите членове на научното жури са представени научните приноси, разделени в групи съобразно тематичната насоченост на проведените изследвания и произтичащите от тях изводи. Приносите са с научен и приложен характер и образователни приноси, като част от тях са оригинални, а други потвърдителни и не са представяни за присъждане на научното звание „доцент”.

В настоящия конкурс участват 60 броя научни публикации, 4 броя научно-популярни статии и 6 броя учебници и учебни помагала. От тях 28 броя са в реферирани списания, 7 броя в списания с импакт ф-р, 19 броя публикувани в сборници от научни форуми, като 9 броя международни и 10 броя национални. На чужд език са 27 броя, а на български - 43 броя.

Представена е справка за цитиранията от която се вижда: 49 броя цитиранията в международни списания, от които 16 броя са с импакт ф-р, 11 броя без импакт фактор, 6 броя в докторски тези, 2 броя в книги и 14 броя в сборници от конгреси. В български списания общият брой на цитиранията е 67. От тях в реферирани списания са 35 броя, в нереферирани 4 броя, в дисертационни трудове 12 броя и в сборници книги и монографии 16 броя.

I. Установен е ефекта от приложението на редица фуражни добавки при хранене на с.с. животни и птици върху продуктивността, здравословното състояние, поведението, смилаността на хранителните вещества, кланичните показатели, биохимични и хематологични параметри и факторите на имунната резистентност.

1. Пробиотици

Проведени са всеобхватни изследвания свързани не само с продуктивните показатели, но и изследвания на биохимично и имунологично ниво с изчерпателни изводи за ролята им върху мембранното смилане на хранителните вещества в тънкото черво. В разработките са включени различни пробиотици изпитвани при млади преживни (телета, агнета) и птици (пилета-бройлери, фазани и патета мюлари). На базата на получените ефекти са направени и препоръки за използването им.

1.1. Експерименти проведени с агнета (труд № 1, 6, 7, 8, 9, 30) и телета (труд № 23, 32, 54) през млечен период и след отбиване.

1.2. Експерименти проведени с птици – пилета бройлери (труд № 30), патета мюлари (труд № 18, 25) и фазани (труд № 29, 46, 53).

2. Дрождеви препарати

Установен е ефекта от прилагането на дрождеви препарати при преживни животни и влиянието им върху продуктивните и репродуктивни показатели. Направени

са препоръки за количества в комбинираните фуражи, които са внедрени във фуражна промишленост.

2.1. Експерименти проведени с млади преживни (труд № 12).

2.2. Влияние на дрождеви добавки върху репродукцията при мъжки разплодници (труд № 11)

3. Органоминерали

Проведени са изследвания за изпитване ефекта от използване на органоминерали, като добавка в комбинираните фуражи на млади преживни и птици и ефекта им върху продуктивните показатели и здравния статус.

3.1. Експеримент с добавката на хром при телета (труд № 17).

3.2. Експеримент с добавка на органоминерала “Кромисан” при телета (труд № 22).

3.3. Експеримент с железен метионат и железен сулфат при пилета–бройлери (труд № 50, 52).

Представените приноси са оригинални с научен и приложен характер.

II. Направена е оценка на хранителната стойност на фуражите чрез изследване на химичния състав и енергийната хранителност.

Проведените изследвания са с алтернативни и традиционни за нашата страна фуражни източници, като включват актуална информация за хранителната им стойност на базата на сега действащите енергийни и протеинови системи за оценка.

1. Проведени изследвания с отпадъчни продукти - фъстъчено сено и шушулки, фасулева и грахова слама и шушулки (труд № 2, 4).

2. Проведени изследвания със силаж, сено от грах и дехидратирана люцерна (труд № 3, 60).

3. Проведени изследвания със зърнени фуражи и протеинови източници (труд № 15, 16).

4. Проведени изследвания с фуражи за определяне на протеиновата и енергийна стойност по новите системи за оценка (труд № 13, 15, 16, 36).

Представените приноси са с научно приложен характер и елементи на оригиналност.

III. Обогатена е информационната система с данни за химичния състав и хранителната стойност на нови фуражни източници и са направени препоръки за количествата, които да се включват в дажбите за видовете и категории животни.

Проведените изследвания допълват и обогатяват информацията с данни за състава и хранителната стойност на изследваните фуражи и използването им при хранене на различни видове и категории животни.

1. Изследвания върху химичния състав и хранителна стойност на **Heliantus Tuberosus** (земна ябълка), които са описани във Feedipeia за фуражи (съвместна разработка на INRA, CIRAD, AFZ и FAO) (труд № 19).

2. Химичен състав и хранителна стойност на зелена маса и силаж получени от сладка царевица (труд № 36).

Представените приноси са с научно приложен характер и елементи на оригиналност.

IV. Установени са коефициентите на смилаемост на основните хранителни вещества и баланса на азота в комбинирани фуражи и ефективността върху продуктивните показатели.

Проведените изследвания третираат въпросите свързани със състава и хранителната стойност на комбинирани фуражи и възможности за частична замяна на източниците на протеин със синтетичен.

1. Изследвания с различни нива на протеин в комбинираните фуражи (труд № 24, 26).

2. Изследвания с различни източници на протеин в комбинираните фуражи (труд № 10, 26).

3. Изследвания свързани с нормираното хранене и ефективността от правилно използване на новите норми. (труд № 5, 14, 33, 35).

4. Сравнителни проучвания върху безопасността и качеството на фуражите (труд № 55, 58).

Представените приноси са с научно приложен характер

V. Направен е анализ и са установени технологичните параметри и агроекологичните показатели на нови енергийни култури за България и възможностите за производство на биогаз от различни субстрати.

1. За първи път в България са проведени изследвания на състава и технологичните параметри на свежа листна маса и силаж от Пауловмия, прибрани през различни сезони. (труд № 43, 44).

Оригинален принос

2. Изследвания за оценка на възможностите за производство на биогаз от различни субстрати. (труд № 38, 40, 42, 48, 49).

Оригинален принос с научен и приложен характер

3. С оглед повишаване на възможностите за използване на органичните отпадъци като източници за подобряване на почвеното плодородие е направена оценка на утайките от различни места на третиране от ПСОВ – гр. София. Установено е, че те представляват биомаса, богата на органични вещества, микро- и макро-елементи. Съставът на утайките наподобява азотно – фосфорен тор, като съдържанието на тежки метали е под критичния минимум и не представлява опасност за използването им. (труд № 39, 41).

Научен принос с приложен характер

4. Анализирани са алтернативни енергийни продукти за производство на биогаз – царевица за силаж, силаж от сладка царевица, горски силаж (биомаса от горска

растителност), силаж, съдържащ слама в комбинация от различни видове цвекло (захарно цвекло, червено цвекло и Манголд), по отношение на химичен състав и токсични елементи. (труд № 48).

Научно приложен принос с елементи на оригиналност

5. Изследвани са различни комбинации на силажирани енергийни растения (царевица, есенни листа от *Paulownia elongata* и различни видове цвекло) с птичи и говежди тор, по отношение на технологичните параметри и микробната деконтаминация при анаеробната ферментация. (труд № 45).

Научно приложен принос с елементи на оригиналност

6. Проведени са сравнителни проучвания за оценка на различни субстрати за анаеробно разграждане на органичните отпадъци в насока използване на продуктите от ферментацията за повишаване на почвеното плодородие. Изследванията показват целесъобразността от комбиниране на субстрати (смеси от утайки и органична тор) за използването им в биогазови инсталации. (труд № 41, 42, 47).

Научно приложен принос

7. Направено е проучване на някои видове цвекло, с оглед проследяване на технологичните параметри. Изследванията показват наличие на бързата ферментация, протичаща във ферментаторите, при използване на цвекло в сравнение с други енергийни култури. Максимална ефективност при производството на биогаз е по-висока. (труд № 37, 43).

Научно приложен принос

VI. Направена е оценка за влиянието на сезона, породата и системите на отглеждане върху варирането на някои показатели при телета за угояване и овце.

1. Установена е тенденция в породната и сезонна изменчивост, както и диференциация на броя на еритроцитите в кръвта на овце (труд № 20 и 21).

2. Установено е влиянието на сезона и системите на отглеждане върху варирането на някои показатели при телета за угояване от породата Симентал (труд № 31, 34)

Научни приноси

VII. Установено е влияние на храненето върху репродуктивните показатели при млечни крави, както и проучване възможностите за профилактика на кетозата и млечна треска при крави чрез правилно хранене съобразно продуктивност и физиологично състояние.

1. Проучени са възможностите за профилактика на заболявания от кетоза и млечна треска при крави. (труд № 27, 28, 34).

2. Проучени са репродуктивните и продуктивни показатели при млечни крави съобразно тяхното ОТС, възраст на отелване, заплождане и млечна продуктивност. (труд № 51, 56, 57, 59).

Приноси с научно приложен характер

VII. Учебни приноси

1. В издадените учебници и учебни помагала и разделите написани от автора на личната справка са засегнати методични единици включени в учебните програми на студентите по „Ветеринарна медицина“. (труд № 61, 62, 63, 64).

2. За първи път в учебно помагало „Практикум по хранене“ са залегнали методични единици включени в магистърската програма на специализация „Ловно и рибно стопанство“ на ФГС. (труд № 62).

3. Направени са методични указания за хранене и отглеждане на животни за ценни кожи на фермери (труд № 62, 63, 65).

4. Направен е преглед на състоянието на ливадите и пасищата у нас, като са дадени методични указания за агротехниката, хранителната стойност и мерките по Европейските програми, които биха могли да ползват фермерите за стопанисване на ливадите и пасищата. (труд № 66).

Приноси с учебно приложен характер.

20.09.2016 г.

Изготвил:

/доц. д-р З. Шиндарска/